

Felles overordnet rusmiddelpolitisk handlingsplan

Kommunene
Leka, Vikna og Nærøy
2017 – 2020

Vedtatt i Leka kommunestyre: 28.09. 2017

Vedtatt i Vikna kommunestyre: 26.10. 2017

Vedtatt i Nærøy kommunestyre: 21.06. 2018

Innhold

1. Bakgrunn og forankring.....	3
1.1 Innledning.....	3
1.2. Arbeidet med planen	3
1.3 Vedtatt mandat.....	4
1.4 Øvrige føringer for planarbeidet.....	5
1.5 Lovgrunnlag	5
2. utfordringer	6
2.1 Gjennomsnittlig alkoholdebut Nord- Trøndelag.....	6
2.2 Foreldreholdninger og prosent av antall som har drukket seg beruset – Ungdomsskolen.....	6
2.3 Foreldreholdninger og prosent av antall som har drukket seg beruset – Videregående	7
2.4 Alkoholrelaterte problemer	7
2.5 Lokal statistikk fra politiet i Ytre Namdal.....	8
3. Felles satsingsområde, mål og strategier	8
3.1 Felles satsingsområde.....	8
3.2 Felles målsetting	9
3.3 Felles strategier	9
4. Handlingsdel/ tiltak	9
4.1. Langsiktig satsing gjennom et forpliktende samarbeid	9
4.2 Aldersgrenser.....	9
4.3 Skjenketider	10
4.4 Felles søknadsskjema og prosedyrer	10
4.5 Opplæring	10
4.6 Kontroll og vakthold.....	10
4.7 Holdningsskapende og forebyggende arbeid	11
5. Ansvarlig for gjennomføring og oppfølging av planen	11
5.1 Kommunenes rolle og ansvar	11
5.2 Skjenkekontrollens rolle og ansvar	12
5.3 Politiets rolle og ansvar.....	12
5. 4 Salgs- og skjenkesteders rolle og ansvar.....	12
5.5 Frivillige organisasjoner/ lag og foreninger – rolle og ansvar	12
6. Ikrafttredelse, evaluering og varighet	13
7. Lokale planer i den enkelte kommune	13
8. Vedlegg.....	13
9. Aktuelle linker, referanser.....	13

1. Bakgrunn og forankring

1.1 Innledning

Felles rusmiddelpolitisk handlingsplan for BYN- kommunene (Bindal og Ytre Namdal) ble første gang tatt opp som tema på møte i Kystgruppen den 20.10. 2015. Bakgrunnen for dette forslaget var flere:

- Det var allerede etablert et godt interkommunalt samarbeid i BYN
- Tall fra Helse Nord- Trøndelag viser at BYN- kommunene er overrepresentert i psykisk helsevern både i forhold til barn, ungdom og voksne.
- På landsbasis har vi en svært lav debutalder på alkohol, 13,8 år i Vikna og 13,5 år i Nærøy.
- Kommunene i Ytre Namdal har mye av de samme utfordringene og en lik festkultur
- Unge og voksne i Ytre Namdal deltar på hverandres fest – og kulturarrangement
- Det er behov for rullering av allerede eksisterende rusmiddelpolitiske planene
- Kommunene i Ytre Namdal har pr. i dag ulike planer og en ulik praksis

Nord-Trøndelag har også vært ett av 3 pilotfylker som har vært med i prosjektet AAH – Ansvarlig Alkoholhåndtering. Helse- og sosialdepartementet har vedtatt å videreføre Ansvarlig alkoholhåndtering (AAH) som en storsatsing i hele landet og handler om:

- Trygghet og folkehelse gjennom lokal forvaltning av alkoholpolitikken
- Innsatser for å unngå skjenking til mindreårige
- Unngå overskjenking
- Redusere rusrelatert vold

I lokale AAH- møter med representanter fra utesteder, arrangører av sommerfestivalene i BYN, politiet, skjenkekontrollen, samt ansatte fra ulike etater og sektorer, var tilbakemeldingene klare:

- *Det er et mål at kommunene samarbeider om denne satsingen og at de jobber for å ha like vilkår og rammer for sin alkoholpolitikk.*
- *Det er ønskelig med like kjøreregler ved arrangement i Bindal og Ytre Namdal (BYN).*
- *Sjenkebevilgerne i BYN bør samkjøre og ha mest mulig lik praksis.*

Med bakgrunn i tilbakemeldinger framkommet i disse møtene, fattet kystgruppen følgende vedtak i møte den 20.10.15

«Rusmiddelpolitisk handlingsplan sitt notat ble gjennomgått, og politisk signal er å samordne dette i kommunene slik at en oppnår felles forståelse for aldersgrenser og åpningstider.

Det oppfordres til videre arbeid rundt dette tema».

1.2. Arbeidet med planen

Lederforum i BYN (helse- og sosialsjefene eller tilsvarende) valgte følgende fagpersoner til å delta i arbeidsgruppen for en interkommunal overordnet rusmiddelpolitisk handlingsplan:

Ivar Kvalø:	Helse- og sosialsjef, Vikna kommune
Venke Strat Thorsen:	Saksbehandler næring og kultur, Leka kommune
Solrunn Urdshals:	Enhetsleder rus- og psykiatri, Nærøy kommune
Anne Lene Gregersen:	Folkehelsekoordinator, Nærøy kommune
Erik Stovner:	Lensmann i Nærøy og Vikna
Heidi Rønning:	Interkommunal ruskoordinator i Bindal og Ytre Namdal
Reidun Gutvik Korssjøen:	Samhandlingskoordinator i Bindal og Ytre Namdal

I utgangspunktet var det et mål å utarbeide en felles rusmiddelpolitisk handlingsplan for alle de 4 BYN- kommunene, men Bindal valgte å trekke seg ut av arbeidsgruppen da de var nesten ferdige med sin lokale plan.

For å sikre felles politisk forankring av arbeidet med planen, ble en presentasjon av vårt felles utfordringsbilde på rusfeltet og forslag til mandat, lagt fram for Kystgruppen i Ytre Namdal den 19.oktober 2016. Etter workshop og felles drøftinger ble følgende enstemmig vedtatt i Kystgruppen:

«Kystgruppen ber rådmennene fremme felles sak til kommunestyrene om mandat til felles rusplan basert på forslag til mandat fra arbeidsgruppen og innspill fra workshop på Kystgruppemøtet den 19.10.16.

Frist for vedtak om mandat settes til 15.12.16

Frist for ferdigstilling av plan settes til 01.07.17»

Mandatet ble behandlet og vedtatt i kommunestyrene i Leka, Nærøy og Vikna i løpet av desember 2016 – mars 2017.

Arbeidsgruppen gjennomførte to dialogmøter den 14. og 15. februar med innledende presentasjon av bakgrunn og utfordringsbilde, samt en workshop hvor deltakerne jobbet ut ifra ulike problemstillinger. Til det første møtet var foreldre v/ FAU, ungdomsråd og elevråd invitert. Kvelden etter var målgruppen utelivsbransjen, lag og foreninger.

Tiltakene som legges fram i denne overordnede rusmiddelpolitiske planen, er et resultat av workshop i kystgruppen, de to dialogmøtene, samt drøftinger i arbeidsgruppen med utgangspunkt i nasjonale føringer, kunnskap om skadevirkninger og lokal statistikk.

1.3 Vedtatt mandat

Målet er å utarbeide en helhetlig og felles strategi på rusfeltet i Ytre Namdal i samsvar med øvrig planverk i kommune.

Dette innebærer:

- Felles satsinger for å heve debutalderen og forbygge skadevirkninger ved bruk av rusmidler.
- Felles alkoholpolitiske retningslinjer (aldersgrenser, skjenketider, søknadsskjema, frister, vilkår, ROS-analyse, mv).
- Felles strategi for et langsiktig holdningsskapende forebyggende arbeid i samarbeid med politikere og ansatte i kommunene, politi, næringsliv, utelivsbransje, samt lag, foreninger, foreldre og ungdom.

Sentrale spørsmål i arbeidet vil være:

1. Hvilke aldersgrenser skal gjelde for ulike type arrangementer (fest, konserter, revy, mv.) med skjenkebevilgning i Ytre Namdal?

2. Hvilke skjenketider skal være gjeldene i Ytre Namdal? Herunder vilkår og rutiner for skjenkebevilling, håndheving av vilkår (fast og ambulerende) og skjenkekontrollens rolle? Hvordan sikre opplæring/ kompetanse til ansatte og frivillige?
3. Holdningsskapende og forebyggende arbeid i tilknytning til alkohol og illegale rusmidler. Hva kan vi gjøre?
4. Hvilke strategier skal føre til en hevet alkoholdebut for ungdommen i Ytre Namdal?

1.4 Øvrige føringer for planarbeidet

- *Målgruppen for planen er politikere, ledere, utelivsbransjen og alle innbyggerne i Ytre Namdal.*
- *Planen skal være overordnet og sektorovergripende.*
Planen skal være kortfattet, ha tydelige og konkrete mål og tiltak slik at den kan fungere som et konkret arbeidsverktøy, som ikke gir rom for tvil og ulik praksis.
Planen vil ha hovedvekt på alkohol, men tiltakene omhandler også illegale rusmidler.
- *Utfordringsbildet i planen skal beskrive felles utfordringer med bakgrunn i lokal statistikk.*
- *Handlingsdelen i planen skal beskrive felles tiltak på rusfeltet i Ytre Namdal, inkludert alkoholpolitiske retningslinjer, behov for styrket samarbeid, opplæring og kontroll, felles strategier for et langsiktig holdningsskapende og forebyggende arbeid samt behov for kompetanse på rusfeltet.*
- *De ulike aktørers rolle og ansvar for gjennomføring og oppfølging av planen skal beskrives.*
- Tiltak på tjeneste- og individnivå omhandles ikke i planen, da det ivaretas i den enkelte kommunes planverk. Det skal være samsvar mellom den overordnede rusmiddelpolitiske handlingsplanen og kommunenes øvrige planer for å sikre en helhetlig innsats på rusfeltet i Ytre Namdal.

1.5 Lovgrunnlag

- Lov om omsetning av alkoholholdig drikk med videre av 1989 med tilhørende forskrifter og merknader samt endringer av 2015 med forskrifter trådt i kraft 1.1.2016.
- Lov om folkehelsearbeid av 2011
- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester av 2011

Med hjemmel i alkohollovens § 1-7d skal kommunen utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan.

Planen skal revideres av det nyvalgte kommunestyret innen 1. halvår etter konstituering.

Folkehelselovens formålsparagraf beskriver at formålet med Folkehelseloven er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, og utjevner sosiale helseforskjeller. Det er viktig å se rusarbeid i tilknytning til folkehelsen da folks rusvaner i stor grad har innvirkning på flere sider ved folkehelsen.

Helse- og omsorgstjenestelovens formål omhandler blant annet kommunenes ansvar for å fremme helse, forebygge, behandle og tilrettelegge for mestring av sykdom, skade, mv, samt fremme sosial trygghet og forebygge sosiale problemer. Illegale rusmidler og alkohol bør ses i sammenheng, blant annet fordi tidlig alkoholdebut øker risikoen for bruk av illegale rusmidler.

2. utfordringer

2.1 Gjennomsnittlig alkoholdebut Nord- Trøndelag

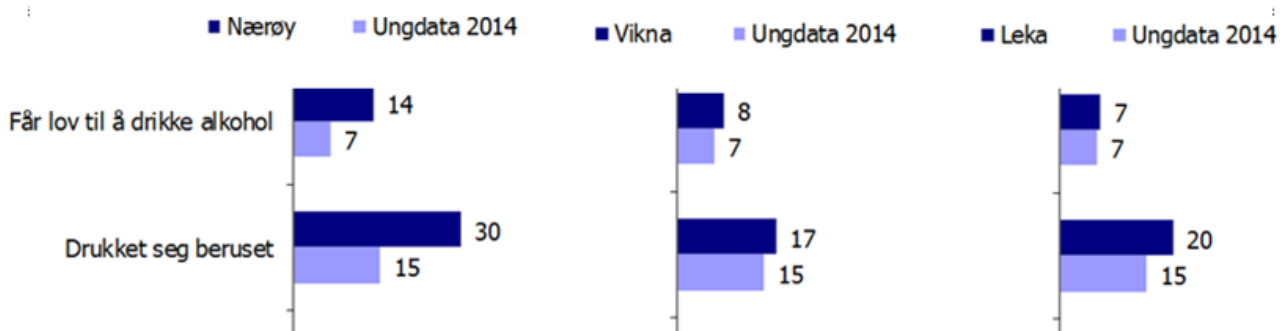
Gjennomsnittlig debutalder	10. trinn
Frosta	15,0
Snåsa	14,9
Grong	-
Stjørdal	14,1
Verdal	14,0
Inderøy	13,8
Verran	14,4
Nærøy	13,5
Overhalla	14,3
Vikna	13,8
Namsos	***
Meråker	13,3
Totalt	14,0

Kommentarer:

Denne statistikken viser at gjennomsnittlig alkoholdebut 10. trinn er 13, 8 i Vikna og 13,5 i Nærøy. Tallene fra Leka er ikke offentliggjort på grunn av lavt datagrunnlag.

2.2 Foreldreholdninger og prosent av antall som har drukket seg beruset – Ungdomsskolen

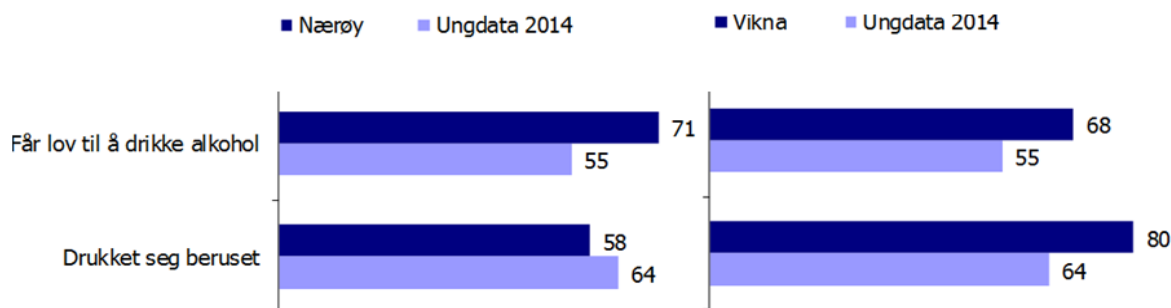
- **Får lov til å drikke alkohol:**
Andel som svare «Ja» på spørsmålet: Får du lov til å drikke alkohol av foreldrene dine.
- **Druknet seg beruset:**
Andel som svarer at de minst én gang siste 12 måneder har «drukket så mye at de har følt seg tydelig beruset».

Kommentarer:

Tall fra Ung Data- undersøkelsen 2015 viser at kommunene i Ytre Namdal ligger over landssnittet i forhold til hvor mange som har drukket alkohol på ungdomsskolen. Nærøy kommune utpeker seg særlig med en dobling av landssnittet. Det gjenspeiles i foreldrenes holdninger som viser at dobbelt så mange sier de får lov til å drikke alkohol i Nærøy som i landet for øvrig.

2.3 Foreldreholdninger og prosent av antall som har drukket seg beruset – Videregående

Kommentarer:

Tallene fra de videregående skolene viser en økning i andelen som har drukket seg beruset. Denne statistikken viser at Vikna ligger over landssnittet mens Nærøy ligger under. Det er rimelig å anta at en av forklaringene til dette er at er Val videregående skole i Nærøy er en internatskole, mens Ytre Namdal videregående skole i Vikna har flere hybelboere. Også her ser vi at foreldrenes aksept i forhold til å drikke alkohol, er høyere hos oss enn i landet for øvrig.

2.4 Alkoholrelaterte problemer

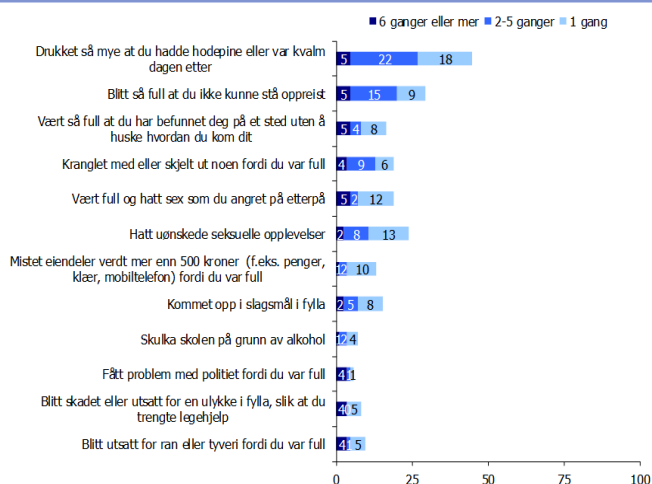
Statistikken nedenfor viser alkoholrelaterte problemer blant andelen som har drukket seg beruset. Statistikken viser også at andelen problemer øker med andelen som har drukket seg beruset. Blant de som har drukket seg beruset øker blant annet andelen som har hatt sex de angret på fra 19 % på Nærøy ungdomsskole til 33 % på Ytre Namdal videregående skole.

Nærøy ungdomsskole

Vikna ungdomsskole

A.3.4 Alkoholrelaterte problemer:

Hvor mange ganger har du gjort eller opplevd følgende i forbindelse med at du har drukket alkohol?

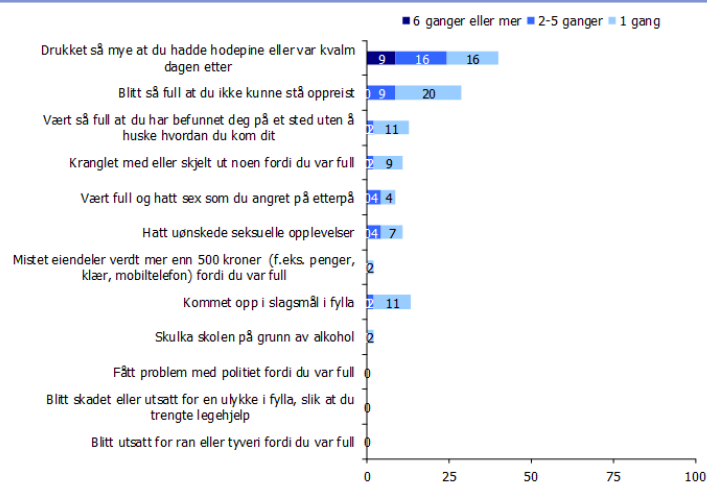

Prosentandelen er beregnet blant de som i modul A.3.1 svarer at de har drukket alkohol på spørsmål om debutalder. Svaralternativet «Aldri» vises ikke i figuren.

ungdata

A.3.4 Alkoholrelaterte problemer:

Hvor mange ganger har du gjort eller opplevd følgende i forbindelse med at du har drukket alkohol?

Prosentandelen er beregnet blant de som i modul A.3.1 svarer at de har drukket alkohol på spørsmål om debutalder. Svaralternativet «Aldri» vises ikke i figuren.

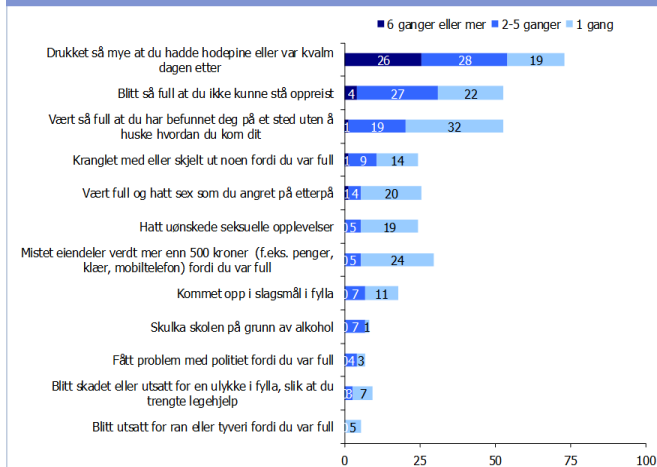
ungdata

Val videregående skole

Ytre Namdal videregående skole

A.3.4 Alkoholrelaterte problemer:

Hvor mange ganger har du gjort eller opplevd følgende i forbindelse med at du har drukket alkohol?

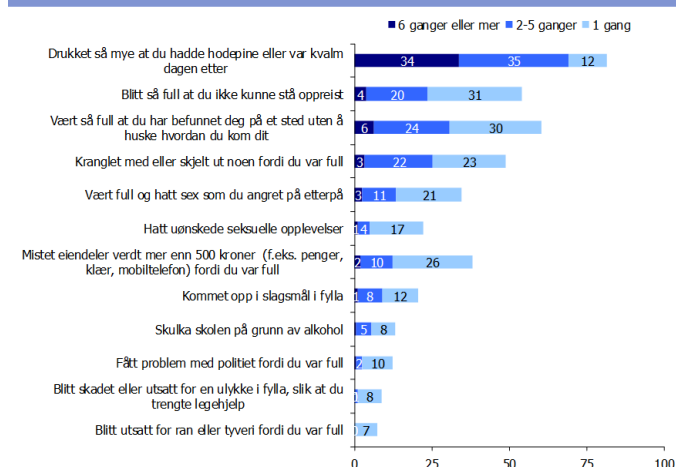

Prosentandelen er beregnet blant de som i modul A.3.1 svarer at de har drukket alkohol på spørsmål om debutalder. Svaralternativet «Aldri» vises ikke i figuren.

ungdata

A.3.4 Alkoholrelaterte problemer:

Hvor mange ganger har du gjort eller opplevd følgende i forbindelse med at du har drukket alkohol?

Prosentandelen er beregnet blant de som i modul A.3.1 svarer at de har drukket alkohol på spørsmål om debutalder. Svaralternativet «Aldri» vises ikke i figuren.

ungdata

2.5 Lokal statistikk fra politiet i Ytre Namdal

Politiet opplyser at antallet som bruker narkotika i Ytre Namdal virker å være ganske stabilt. Uro - aksjoner og etterretning viser liten endring i gruppen som misbruker narkotika. Det er cannabis og amfetamin som i hovedsak benyttes. Det registreres ikke vinningskriminalitet i Ytre Namdal for å finansiere narkotikabruk, men politiet mener det er viktig å opprettholde og styrke det forebyggende arbeidet opp imot bruk av illegale rusmidler. Det er også viktig med fokus og samarbeid med treningsentre i forhold til bruk av anabole steroider i Ytre Namdal.

Alkohol er den største utfordringen for å sikre trygge lokalsamfunn. Alkohol er katalysator i voldssaker. 4 av 5 voldsmenn og 2 av 3 voldsoffer er beruset av alkohol. Alkohol øker også risikoen for å bli både gjerningsmann og offer i sedelighetssaker.

Alkohol er den enkeltfaktoren som har størst innvirkning på etterspørsel av politi. Politiet mener at ordens – og kriminalitetsutfordringene med alkohol skyldes at mange miljøer i Trøndelag har en kultur som tilsidesetter to bestemmelser i alkoholloven: 18 års – grensen og grensen for skjenking av alkohol til åpenbart berusede personer.

3. Felles satsingsområde, mål og strategier

3.1 Felles satsingsområde

- ✓ Kommunene i Ytre Namdal jobber sammen om å utarbeide en helhetlig og felles strategi på rusfeltet i samsvar med øvrig planverk i kommunene.
- ✓ Denne felles satsingen inkluderer et langsiktig holdningsskapende samarbeid hvor forebygging og tidlig innsats står sentralt.

3.2 Felles målsetting

Målsettingen med en felles rusmiddelpolitisk handlingsplan er å heve debutalderen, hindre overskjenking, salg og skjenking til mindreårige og forebygge skadevirkninger ved bruk av rusmidler i Ytre Namdal.

3.3 Felles strategier

Kommunene i Ytre Namdal søker å imøtekomme felles målsetting ved hjelp av følgende strategier:

- ❖ **Felles alkoholpolitiske retningslinjer**
  - Felles aldersgrenser, skjenketider, søknadsskjema, vilkår (søknadsfrist, gebyr, krav om opplæring, vakthold, kontroll, ROS-analyse)
- ❖ **Felles langsiktig holdningsskapende og forebyggende arbeid**
  - I samarbeid med politikere og ansatte i kommunene, politi, næringsliv, utelivsbransje, lag, foreninger, foreldre og ungdom.

4. Handlingsdel/ tiltak

4.1. Langsiktig satsing gjennom et forpliktende samarbeid

En viktig bakgrunn for vedtak om en felles overordnede rusmiddelpolitisk handlingsplan i Ytre Namdal, er erkjennelsen av at kommunene i Ytre Namdal har mye av de samme utfordringene, og at ulike rusmiddelpolitiske planer og ulik praksis i kommunene er uheldig. Realisering og gjennomføring av en felles plan kan likevel være krevende. Det utfordrer ansatte og politikere i kommunene, politi, næringsliv, utelivsbransje, lag, foreninger, foreldre og ungdom til **å stå sammen om å ta grep**. En felles innsats forutsetter et forpliktende samarbeid basert på felles vilje og evne til samarbeid. Alkoholpolitikk er et felt hvor de ulike aktørene kan ha motstridende interesser og lett kan «peke på» andre som den viktigste aktøren til å ta ansvar. Innsatser for å heve debutalderen, hindre overskjenking, salg og skjenking til mindreårige og forebygging av skadevirkninger og rusrelatert vold er både et individuelt og samfunnsmessig ansvar, men verken ansvarsfraskrivning eller «å peke på» andre bidrar til retningsendring eller konstruktivt samarbeid. Skal vi lykkes, er vi avhengige av at alle aktører arbeider mot felles mål.

En felles plan er en god begynnelse på **et langsiktig forpliktende samarbeid** i Ytre Namdal – et samarbeid som sannsynliggjør større gjennomslagskraft og sikrer utelivsbransjen like vilkår. En felles plan vil også ha **en signaleffekt overfor innbyggerne** i Ytre Namdal hvor viljen til å satse på forebygging og tidlig innsats også synliggjøres gjennom felles rusmiddelpolitiske virkemidler.

4.2 Aldersgrenser

Aldersgrenser er ett av flere virkemidler for å heve debutalderen, hindre slag og skjenking til mindreårige som er regulert gjennom lov og forskrifter. Politiforskriften tilsier at det er 15 års

aldersgrense for å gå på offentlig fest. Alkoholoven § 1-5 fastslår at det er 18-årsgrense for salg og skjenking av øl og vin og 20-årsgrense for salg og skjenking av brennevin.

I Ytre Namdal skal følgende aldersgrenser gjelde:

- Offentlig kulturelle arrangement (dansefester, revy, teater, festivaler, konserter, quiz- kvelder m.m.) foregår med styrket vakthold og tilsyn for å hindre overskjenking. Aldersgrense er 15 år.

4.3 Skjenketider

Skjenketider er et annet viktig virkemiddel for å regulere alkoholpolitikken. Fram til nå har kommunene i Ytre Namdal hatt ulike skjenketider, noe som har vært uheldig – spesielt for utelivsbransjen. Ved å satse bredt på flere ulike tiltak, invitere utelivsbransjen til et tettere samarbeid for å skape et tryggere regime samt pålegge dem opplæring i Ansvarlig vertskap, vedtas følgende **skjenketider** i Ytre Namdal:

- Skjenking er tillatt til kl. 02.00 (på de lovlige dagene). Dette gjelder for både øl, vin og brennevin.

4.4 Felles søknadsskjema og prosedyrer

Kommunene i Ytre Namdal har pr. i dag ulike søknadsskjema for ambulerende skjenkebevilling. Sammen med planen er det nå utarbeidet et felles søknadsskjema som kommunene i Ytre Namdal skal benytte. Kommunene skal følge samme prosedyrer for behandling av søknadene. Det er viktig at søknadsfristen på minimum 3 uker overholdes, da politiet skal gis melding og skjenkekontrollen skal ha informasjon om arrangementene for å ha mulighet til å utøve kontroll.

Følgende gjelder for **søknadsprosedyrer** om ambulerende skjenkebevillinger i Ytre Namdal:

- Kommunene i Ytre Namdal benytter felles søknadsskjema og prosedyrer for behandling av søknader om skjenkebevilling, herunder minimum 3 ukers søknadsfrist. Søkerne betaler et gebyr på kr. 360, som settes på fond og etter søknad skal gå til alternative arrangement for ungdom.

4.5 Opplæring

Det er behov for å sikre tilstrekkelig opplæring og kompetanse til ansatte og frivillige for å hindre overskjenking og salg til mindreårige.

Følgende opplæring skal tilbys til ansatte og frivillige som søker faste og ambulerende skjenkebevillinger:

- De som har faste bevillinger og de som er skjenkeansvarlige på sommerfestivalene skal ha gjennomført e-læringskurs i Ansvarlig Vertskap. Kursavgiften dekkes av kommunen.
- Dette kurset anbefales og tilbys gratis også til styreleder i lag og foreninger.

4.6 Kontroll og vakthold

Alle arrangører er ansvarlige for å sikre **trygghet og kontroll** ved gjennomføring av ulike arrangement. Ved større arrangement skal følgende gjelde i Ytre Namdal:

- I forbindelse med større arrangement, eksempelvis sommerfestivalene, skal arrangør utarbeide en risiko- og sårbarhetsanalyse som sendes politiet til godkjenning. Politiet kan også pålegge arrangør styrket vakthold ved slike arrangement.
- Skjenkekontrollen skal utføre kontroller under sommerfestivalene.

4.7 Holdningsskapende og forebyggende arbeid

Følgende satsinger skal gjennomføres for å styrke det **holdningsskapende og forebyggende arbeid** i tilknytning til tidlig debut av alkohol og bruk av illegale rusmidler i Ytre Namdal:

- Det nedsettes en gruppe som får i oppdrag å utarbeide en egen «merkevare» som eies av uteliv, lag og foreninger, kommunene, mv i Ytre Namdal - med et klart og positivt budskap som fokuserer på trygghet og trivsel for alle, og som viser at vi står sammen om «å bry oss». Merkevaren spres via sosiale medier, på kommunenes hjemmesider, som brosjyrer, mv. Her kan det tas utgangspunkt i AAH- materialet, tidligere utarbeidet brosjyre fra politiet og kommunene i Ytre Namdal, lokal statistikk og fakta om skadevirkningene ved alkohol og andre rusmidler. Det er viktig å inkludere næringslivet og ungdommene i dette arbeidet slik at dette blir en felles satsing som beskriver hvordan vi ønsker å ha det i Ytre Namdal.
- Gjennomføre felles markeringer og holdningskampanjer.
- Det skal etableres rusfrie tiltak for og med ungdom under 18 år, samt tiltak for å fange opp ungdom i faresonen.

5. Ansvarlig for gjennomføring og oppfølging av planen

5.1 Kommunenes rolle og ansvar

- Kommunene er ansvarlige for å videreføre satsingen på Ansvarlig Alkoholhåndtering (AAH) i Ytre Namdal i tett samarbeid med næringsliv, utelivsbransje, lag og foreninger, foreldre og ungdom. Dette inkluderer at kommunene får et særlig ansvar for oppfølging av vedtatt alkoholpolitikk:
  - følge opp vedtatte rutiner og prosedyrer - spesielt i forbindelse med søknader om skjenkebevilling
  - tilrettelegge for gratis kurs i Ansvarlig vertskap (e-læring) for næringsliv, lag og foreninger
  - sikre at gebyret for skjenkebevilling går til tiltak for ungdom/ forebyggende arbeid
  - følge opp brudd av vedtatt alkoholpolitikk og avvik jfr. nye regler om prikkbelastning i Alkoholloven
- Kommunene skal ta initiativ til utvikling av egen merkevare og holdningskampanjer i samarbeid med næringsliv, politi, ungdom, foreldre, lag og foreninger.
- Kommunene skal styrke fokuset på tidlig innsats og holdningsskapende arbeid i helsestasjon, barnehager og skoler ved å formidle kunnskap om skadevirkninger i møter og samtaler med foreldre og ungdom. Det er et mål at ingen skal ta skade av egne eller andres rusmiddelvaner.
- Kommunene skal styrke det forebyggende arbeidet blant ungdom ved å sikre tilstrekkelige ressurser og kompetanse på rusfeltet, etablere alternative aktiviteter for og med ungdom samt etablere tiltak for å komme i kontakt med – og fange opp ungdom i faresonen.

- Kommunene skal videreføre Hasjavvenningsprogrammet og samarbeidet med politiet om oppfølging av ruskontrakter.
- Kommunene skal etablere et samarbeid med Antidoping Norge for forebyggende arbeid.

5.2 Skjenkekontrollens rolle og ansvar

- Skjenkekontrollen har ansvar for å påse at lover, forskrifter, vedtatt lokal alkoholpolitikk og avtalt frekvens på skjenkekontroller følges.
- Skjenkekontrollen skal gjennomføre stikkprøver/ ekstra kontroller ved alle sommerfestivalene i Ytre Namdal

5.3 Politiets rolle og ansvar

- Politiet skal videreføre sitt forebyggende arbeid gjennom:
  - Undervisning i skoler, aksjoner, mv
  - Bekymringssamtaler med ungdom og foreldre
  - Ruskontrakt for ungdom
  - Synlig patruljering og tilstedeværelse ved arrangement og utesteder

5.4 Salgs- og skjenkesteders rolle og ansvar

- Salgs- og skjenkesteder i Ytre Namdal:
  - skal påse lover, forskrifter og vedtatt lokal alkoholpolitikk følges og praktiseres
  - skal gjennomføre pålagt opplæring i Ansvarlig vertskap for å skape trygghet og kompetanse hos personalet for å vurdere hver enkelt gjest og dermed unngå bl.a. overskjenking og salg/tilbud om alkohol til mindreårige
  - oppfordres til å delta aktivt i et felles samarbeid om trygge oppvekstvilkår og utemiljø i Ytre Namdal, utvikling av felles merkevare, holdningskampanjer, mv

5.5 Frivillige organisasjoner/ lag og foreninger – rolle og ansvar

- Frivillige organisasjoner, lag og foreninger:
  - skal påse at lover, forskrifter og vedtatt lokalpolitikk følges
  - oppfordres til å gjennomføre tilbud om opplæring i Ansvarlig vertskap for å bidra til økt bevisstgjøring om ansvarsforhold, lovverk, hvordan overholde regler og rutiner i praksis
  - oppfordres til å delta aktivt i et felles samarbeid om trygge oppvekstvilkår / utemiljø i Ytre Namdal
  - oppfordres til bevisstgjøring om ansvarsforhold i forbindelse med utleie av lokaler
- Frivillige lag og foreninger som er hoved- eller med- arrangører for sommerfestivalene i Ytre Namdal, er ansvarlige for å påse at skjenkeansvarlige gjennomfører kurs i Ansvarlig vertskap.

6. Ikrafttredelse, evaluering og varighet

Planen trer i kraft 01. 01. 2019 og revideres av nytt kommunestyre. Planen evalueres årlig i planperioden. Helse- og sosialsjefene er ansvarlig.

7. Lokale planer i den enkelte kommune

Da denne planen er en interkommunal og sektorovergripende plan, vil tiltak på tjeneste - og individnivå bli ivaretatt i lokale planer i den enkelte kommune. For å sikre en helhetlig innsats på rusfeltet i Ytre Namdal, skal det være samsvar mellom denne felles rusmiddelpolitiske planen og kommunenes øvrige planer.

8. Vedlegg

1. Felles alkoholpolitiske retningslinjer for kommunene i Ytre Namdal
2. Felles søknadsskjema for skjenkebevilgning for kommunene i Ytre Namdal

9. Aktuelle linker, referanser

Alkoholloven: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1989-06-02-27>

Alkoholforskriften: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2005-06-08-538/>

Forskrift om endring av forskrift 8.juni 2018 nr. 538: <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2017-11-21-1818>

Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven) av 24.06. 2011

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. av 24.06. 2011

Kompetansesenter Rus – Midt-Norge: <http://www.stolav.no/korus>

Ansvarlig alkoholhåndtering i Nord- Trøndelag:

<https://stolav.no/korus/rusmiddelforebygging-og-folkehelsearbeid/rusmiddelforebygging-i-voksenbefolkningen/ansvarlig-alkoholhandtering-i-nord-trondelag>

Rapport fra arbeidet med Ansvarlig alkoholhåndtering, Nord-Trøndelag:

https://stolav.no/PublishingImages/Sider/KoRus/AAH_rapport_2016_enkeltsider.pdf -

Kommunetorget: <http://www.kommunetorget.no/>

Statens institutt for rusmiddelforskning – SIRUS:

<http://forskning.no/institusjon/statens-institutt-rusmiddelforskning-%E2%80%93-sirus-0>

AV-OG-TIL, en kampanjeorganisasjon om alkoveitt: <https://avogtil.no/>

JUVENTE, en organisasjon av, for og med ungdom som ønsker en verden basert på menneskeverd og solidaritet der rusmidler ikke skaper problemer: <http://juvente.no/>

Hasjavvenningsprogrammet: <http://www.hasjavvenning.no/>

Informasjon om tiltak på etatsnivå i kommunene i Ytre Namdal finnes på den enkelte kommunes hjemmeside.